

18/07/2024

La dieta del bisó europeu revela que es podria adaptar bé al clima mediterrani

Un estudi realitzat per la UAB i el CSIC, que va analitzar la dieta del bisó europeu, el cérvol comú i la daina en la Serra d'Andújar, revela diferències significatives en la seva alimentació segons l'estació de l'any. Els investigadors ressalten el paper del bisó en el control del matoll i la prevenció d'incendis, així com la seva adaptació al clima mediterrani. Això suggereix la importància d'enfocar-se en les funcions ecosistèmiques de les espècies per a la seva conservació.

En un estudi publicat a la revista *Biodiversity and Conservation*, en el que han participat la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), hem analitzat per primera vegada la dieta comparada de tres grans herbívors, el bisó europeu (*Bison bonasus*), el cérvol comú (*Cervus elaphus*) i la daina (*Dama dama*), convivint en un entorn mediterrani. L'estudi l'hem dut a terme a la Serra d'Andújar (Jaén), a la finca "El Encinarejo", d'una extensió de 1000 hectàrees. La finca manté un hàbitat típic de muntanya mediterrània amb predomini d'alzinar adevesat i amb abundància d'arbustos com el llentiscle, l'espígol i el romaní.

El bisó europeu és el mamífer en vida més gran d'Europa. Aquest bòvid va estar a la vora de l'extinció al començament del segle XX, i actualment es troba a la Llista Roja d'espècies amenaçades de la Unió Internacional per la Conservació de la Naturalesa (UICN), per la qual cosa està protegit a tot Europa. La creació de nuclis reproductors en condicions de semillibertat s'ha convertit en una estratègia per garantir la supervivència de l'espècie.

El 2020 es van introduir 18 exemplars a la finca, constituint la distribució més meridional de l'espècie fins avui. Allí conviuen amb 400 cérvols i 200 daines. Per conèixer com utilitzen els recursos alimentaris aquestes espècies, vam recol·lectar mostres de femtes durant l'any 2021 i vam utilitzar la tècnica d'anàlisi microhistològica per determinar el percentatge de fragments vegetals presents a la dieta.

Els resultats mostren diferències significatives entre les espècies animals i les estacions de l'any. Així, les plantes llenyoses són consumides preferentment a la tardor i l'hivern, les gramínies a l'estiu i les lleguminoses i herbàcies a la primavera. El component llenyós va ser el més abundant en la dieta de les tres espècies. Això posa de manifest el seu potencial en el control del matollar mediterrani i la reducció del risc d'incendis.

Un dels resultats a destacar és el consum de llentiscle (*Pistacia lentiscus*) per part del bisó europeu, una planta pròpia de l'ambient mediterrani amb un gran contingut de compostos químics que la fan poc apetent per altres espècies d'herbívors. També vam poder comparar el comportament alimentari entre les tres espècies d'herbívors i vam observar que el bisó consumeix significativament més gramínies (21%), la daina més lleguminoses (32%) i el cérvol més llenyoses (81%) i menys herbàcies (8%).

La conclusió principal que vam extreure d'aquest treball és l'existència d'una distribució de recursos alimentaris entre les tres espècies d'herbívors quan conviuen al mateix hàbitat, cosa que sembla evidenciar la seua capacitat de viure junts, i, d'altra banda, la capacitat del bisó a adaptar-se a les condicions bioclimàtiques de la conca mediterrània.

Som conscients de la polèmica que comporta la introducció del bisó europeu a la península Ibèrica, ja que fins ara no hi ha evidències de la seva presència en temps passats, tot i que altres espècies de bisons sí que hi van habitar. Però més enllà del fet que el bisó europeu sigui autòcton o no, potser ha arribat el moment d'implementar mesures de conservació efectives que permetin l'augment i el manteniment de la biodiversitat, i centrar-se primordialment en les funcions ecosistèmiques de les espècies en lloc del seu origen.

Jordi Bartolomé Filella

Departament de Ciència Animal i dels Aliments
Universitat Autònoma de Barcelona
jordi.bartolome@uab.cat

Referències

Bartolomé Filella, J., Morán, F., Kemp, Y.J.M., Munir, H., Gort-Esteve, A. y Cassinello, J. **Diet comparison between sympatric European bison, red deer and fallow deer in a Mediterranean landscape.** *Biodivers Conserv* (2024). <https://doi.org/10.1007/s10531-024-02832-x>